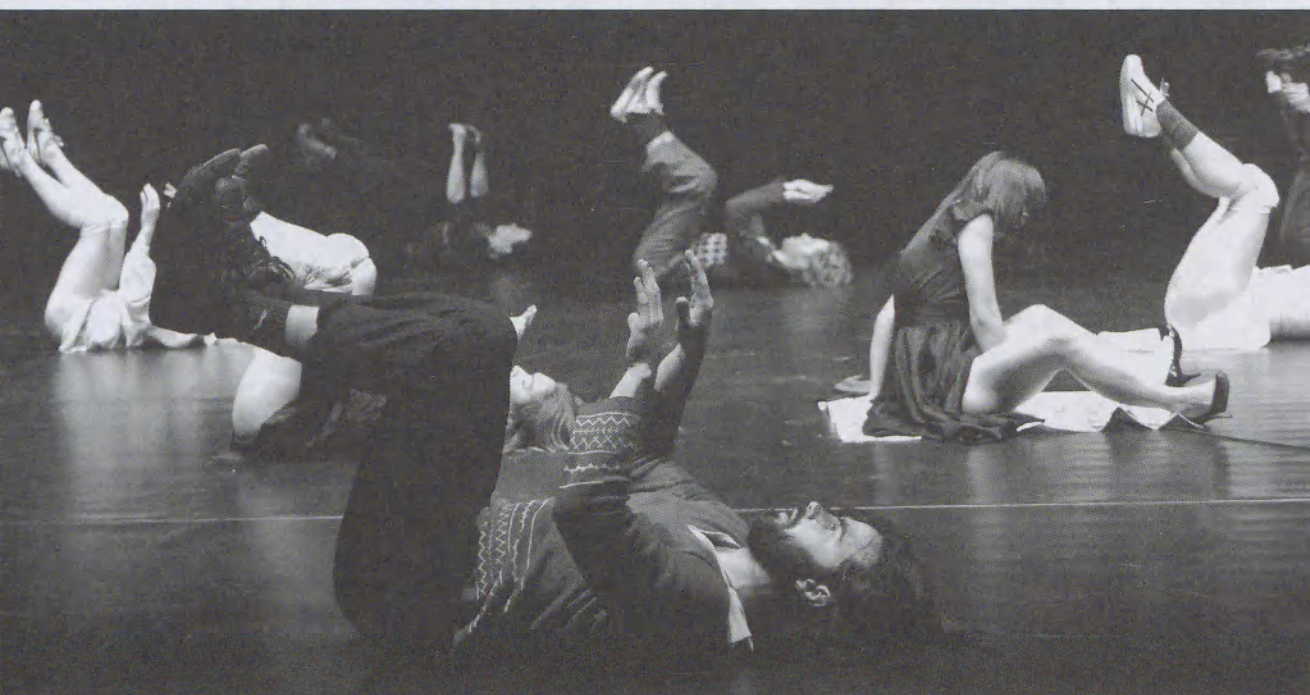

Török Ákos

Gyengeségek és gyöngédségek

DAVE ST-PIERRE: EGY KIS GYENGÉDSÉGET, A FRANCSBA IS!

Jelenet az előadásból

Koncz Zsuzsa felvétele

Nem lehet nem beszélni Dave St-Pierre színpadi trilógiájának második részéről. Részben azért nem, mert a Kortárs Drámafesztivál Budapest azzal, hogy a trilógia egy-egy darabját 2007-ben és tavaly bemutatta (s előreláthatólag az idén is be fogja), bizonyos értelemben önmaga reprezentánsává tette, és azért sem, mert a trilógia első részét (*A lelkek pornográfiája*) Pina Bausch művészeti vezetőként meghívta a Nemzetközi Táncfesztivál Észak-Rajna-Vesztfália nevű rendezvénysorozatra.

Beszélnünk kell tehát róla, már csak az a kérdés, hogyan.

Mivel azt gondolom, hogy az *Egy kis gyengédséget, a francba is!* csak további negyven-egynéhány előadás után lehetne egy cikk önálló témája, és ha az előadás apropóján fontos jelenségekről beszélünk, az ebben az esetben megengedhetetlen felülstilizálás lenne, végső – és nem tanulságok nélküli – megoldásként marad az összehasonlítás a tavaly bemutatott *A lelkek pornográfiájával*.

Dave St-Pierre színháza bevallottan kísérleti jellegű: kortárs színpadi megfogalmazásokat keres olyan em-

berközi jelenségekhez, mint a szeretet, a gyengédség, a megmutatkozás, a vágy, amiket elsősorban ezek inverzein keresztül mutat be. Az európai, azon belül a közép-európai színházi kultúrán szocializált befogadó számára van valami túlegyszerűsítő hatásosság mindabban, ahogy a hatásosság és hatásvadászat között egyensúlyoz, és nagyon távol áll attól, amit mi kísérletiként határoznánk meg. Nemcsak azért, mert elemeit tekintve (fizikai színház, angolos verbális humor, meztelenség stb.) semmi újszerű nincsen benne, hanem mert legjobb pillanataiban is megáll azon a ponton, ahol még azzal az élménytöbblettel élvezhető, hogy „ez már túl van minden határon, és lám, én mégis szeretem”, és nem megy tovább arrafelé, ahová, mondjuk, Tarr Béla egyes jelenetei, Ladjanszki Márta *Silent witnesses* című darabja vagy éppen a Forced Entertainment nevű angol formáció mer és tud eljutni. Ahol már nem a megdöbbenés pszichológiája működik, hanem valami egészen más, és ahová eljutni befogadóként nem mindig élvezetes, ráadásul sokszor félrecsúszik az alkotói elképzelés, és csak értetlenkedést vált ki a néző-

téren. Nekünk inkább valami ilyesmit jelent a kísérletiség, Dave St-Pierre munkái ezzel szemben határozottan és innen nézve néha csalódást keltően nézőbarátok. A mi színházi kísérleteink általában nagyon kevés befogadót céloznak meg, és azokat is gyakran elvették, St-Pierre trilógiája viszont nagyon sok embert céloz meg, és gyanítom, nem is véti el őket.

A *lelkek pornográfiája* intellektuális libikóka: a túrészpont környékére merészkedő, hatásosságra hajtó értelmi-érzelmi csúcspontok és humorral való feloldásuk, kiváló előadói és alkotói képességekkel színre állított színpadi könnyűvágta. Az *Egy kis gyengédséget, a francba is!* hasonló eszközökkel, hasonló dramaturgiai hullámverések mentén szerveződik, de az a bizonyos libikóka alig-alig lendül. Két-három jelenet van az egész darabban, amely közelíti *A lelkek pornográfiája* kiemelt pillanatait, amikor azt gondolhatnánk, hogy a megelőző, már-már kínos felszínességből és giccsbe hajló érzélgősségből ki tud szakadni az előadás. Ilyen az egyik nagyon korai jelenet, amikor a társulat meztelenre vetkőzött férfi tagjai a Trafó lépcsőzetesre alakított, szoros széksorai közé mászva hosszú percekre keresztül animális szinten adjusztálják a nézőket, hol hajukat kurkászva, hol péniszüket az orruk előtt csavargatva, hol orrunktól egy-két arasznyira végbélnyílásuk gyűrűsízmai elől lebbentve szét a farpofákat. Izgalmasak a kérdések, amelyeket ebben a helyzetben feltehetünk magunknak a szégyenérzetünkről vagy éppen szégyentelenségünkről, arról a határról, amit egy ilyen színházi helyzetben még megengedünk magunknak, és arról, hogy mit nem, és egyáltalán a színház határaitól. Mindez itt és most azon múlik, hogy az előadás kellően hosszú időt ad-e arra, hogy a szenzáció első körén túl léphessünk. A másik ilyen mozzanat, amikor néhányan a színpadon belekezdenek egy vállon átguruló-felálló-újra guruló jelenetbe, amely ezen a ponton a szeretetre való, kielégíthetetlennek tűnő vágy végteleen egyszerű, tiszta mozgóképévé tud válni. Az elő-

adás e korai pontján elég gyorsan vége szakad a jelenetnek, és amikor az előadás végén már a teljes kifáradást mímelve tér vissza ugyanez a szituáció, amely így, legalábbis utalásszinten, a valódi drámaiság felé mutat, már késő, akkor már túl vagyunk majd másfél órányi üresjáraton. Ugyancsak erőteljesek azok a pillanatok, amikor a színpadi figurák affektált szeretetkérése alakul át már-már hisztérikus szeretetvágygyá, noha a jó érzékkel elnyújtott jelenet ugyancsak megmarad az utalás szintjén.

A 2008-as előadás az egy évvel korábbihoz képest sokkal nagyobb dramaturgiai súlyt helyez a szövegre (ellenpontozás, kiemelés, szerkezet megteremtése). Mindennek az *Egy kis gyengédséget, a francba is!* a narrálás játékán keresztül eleget is tesz, azonban ezen a ponton nem tud túllépni: az elhangzó mondatok helyenként kifejezetten, de összességükben is zavaróan súlytalanok.

A st-pierre-i színház annyiban is kísérleti és egyben emberközeli, hogy a nézőket nézőként megszólítva (vagyis a színházi alaphelyzetten túl) próbálja játékhelyzetbe hozni: éppen néző voltunkat teszi számunkra témává, kérdéssé, problémává. Ebbe a – megint csak messze nem forradalmi – játékba, azt gondolom, a kanadai csapatnak már 2007-ben sem sikerült bevonni a nézőteret (itt ellenpéldaként megint csak a Forced Entertainment nálunk bemutatott darabjai kínálkoznak), és ez a hatás ezúttal sem jött össze. Ezen a téren most sem tudunk túljutni a heherészés szintjén, aminél, nyilvánvalóan, sokkal többet céloznának meg az alkotók.

A *lelkek pornográfiája* legalábbis utalt valamiféle mélységre, idézett valódi tartalmakat, az *Egy kis gyengédséget, a francba is!* legfeljebb a trilógia első tagjára volt képes időnként utalni. Ha magát a készülő trilógiát nézzük: amennyiben az első darab egy erőteljesen megfogalmazott tézisnek, úgy a második bágyasztó, könnyen felejthető antitézisnek mondható.

SZÍNHÁZTUDOMÁNY MESTERSZAK indul 2009 szeptemberében a Pannon Egyetem Modern Filológiai és Társadalomtudományi Karán. **A NÉGY FÉLÉVES, ÁLLAMILAG TÁMOGATOTT, ILLETVE KÖLTSÉGTÉRÍTÉSES, NAPPALI, ILLETVE LEVELEZŐ KÉPZÉS** veszprémi és budapesti helyszíneken folyik, és az Európai Felsőoktatási Térség egészében elfogadott mesterszakos bölcsészdiplomát kínál. A képzésre jelentkezhet, aki a bölcsészeti, a társadalomtudomány vagy a művészet területén főiskolai vagy egyetemi diplomával rendelkezik, és esztétika, irodalom- vagy művészettörténeti *jellegű* képzésben részt vett.

Jelentkezni 2009. február 16-ig az OFIK által kibocsátott jelentkezési lapon lehet. További információkért forduljon bizalommal a Pannon Egyetem Színházstudományi Tanszékének munkatársaihoz!

Honlap: <http://szinhazweb.uni-pannon.hu>
Tel/Fax: 06-88-624-004
E-mail: szitu@almos.vein.hu

DUNA

VERSÜNNEP

„Szólj! s ki vagy, elmondom.”
(Kazinczy Ferenc)

A Versünnep Alapítvány, a Duna Televízió Zrt. és Balatonfüred Önkormányzata meghirdeti a **VERSÜNNEP 2009 vers- és prózamondó versenyt, Kazinczy Ferenc születésének 250 éves és Radnóti Miklós születésének 100 éves évfordulója tiszteletére** két kategóriában:

- színművészek és előadóművészek,
  - színművészeti egyetemek és szakirányú felsőoktatási intézmények hallgatói részére.
- A versenyre három művel lehet nevezni, amely lehet költemény, versfordítás és próza.
- Egy *A magyar nyelvről* szóló vers, próza vagy Kazinczy Ferenc-mű, értekezőpróza-részlet.
  - Egy Radnóti Miklós-vers, -versfordítás, -próza.
  - Egy kortárs magyar költő verse.

Jelentkezési határidő: 2009. február 16. hétfő, 24.00 óra.

A jelentkezéseket az alábbi címre várjuk: VERSÜNNEP ALAPÍTVÁNY 1281 Budapest, Pf. 57. vagy versunnep@gmail.com

Részletes kiírás a www.versunnep.hu weboldalon. Érdeklődni a +36-1-219-3128 és +36-30-99-39-256 telefonszámon lehet. (Fax és üzenet is hagyható!)

A döntőt 2009. április 17-én, pénteken 16 órai kezdettel Szabadkáról, élőben közvetíti a Duna Televízió.

A rendezvény fővédnöke: Mádl Dalma asszony. A zsűri elnöke: Szinetár Miklós rendező, Kossuth-díjas, Erdemes művész. A Versünnep Alapítvány létrehozója: Hittig Gusztáv alapító.

A változtatás jogát fenntartjuk.